

CURTEA SUPREMĂ DE JUSTIȚIE

ÎNCHEIERE

cu privire la inadmisibilitatea recursurilor declarate de către Djemelinschi (Guțul) Svetlana, de către Ministerul Justiției al Republicii Moldova și de către Administrația Națională a Penitenciarelor din Republica Moldova,

în cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de Djemelinschi (Guțul) Svetlana împotriva Ministerului Justiției al Republicii Moldova, intervenient accesoriu Administrația Națională a Penitenciarelor din Republica Moldova, cu privire la constatarea încălcării prevederilor art.5 CEDO, repararea prejudiciului moral și material,

împotriva deciziei din 04 aprilie 2023 a Curții de Apel Chișinău, prin care s-au respins cererile de apel declarate de către Djemelinschi (Guțul) Svetlana, de către Ministerul Justiției al Republicii Moldova și de către Administrația Națională a Penitenciarelor din Republica Moldova și s-a menținut hotărârea din 27 octombrie 2021 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru,

*(Dosarul nr. 2ra-1265/23
PIGD Nr. 2-20015736-01-2ra-05092023)*

Recursurile declarate până la 01 septembrie 2023, temeiurile nu se încadrează în art.432 alin.(1)-(4) din Codul de procedură civilă. Recursul exercitat conform Secțiunii a II-a are caracter devolutiv numai asupra problemelor de drept material și procedural, verificându-se doar legalitatea deciziei, dar nu și temeinicia ei în fapt. Cuantumul prejudiciului material și moral determinat corect, reieșind din faptul că detenția a fost determinată de erori neintenționate, și nu de acțiuni deliberate.

Au examinat anterior cauza judecătoriei:

Prima instanță: Judecătoria Chișinău, sediul Centru (Octavian Dvornic)

Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (Iurie Cotruță, Ion Țurcan, Victoria Sîrbu)

27 mai 2026

Textul corespunde originalului

Examinând în lipsa părților admisibilitatea recursurilor declarate de către Djemelinschi (Guțul) Svetlana, de către Ministerul Justiției al RM și de către Administrația Națională a Penitenciarelor din RM,

Curtea Supremă de Justiție, în completul compus din:

Stela Procopciuc, *Președinte*,

Oxana Parfeni,

Ion Munteanu, *judecători*,

constată următoarele:

ÎN FAPT

1. La 04 februarie 2020, Svetlana (Guțul) Djemelinschi a depus cerere de chemare în judecată împotriva Ministerului Justiției al RM, prin care a solicitat constatarea încălcării prevederilor art. 5 CEDO, repararea de către stat a prejudiciului material și moral cauzat prin detenția ilegală a reclamantei pe o perioadă de 30 zile, cu încasarea din Bugetul Public Național a sumei în mărime de 5300,00 de lei, cu titlu de salariu ratat și a sumei de 60 000,00 de lei, cu titlu de prejudiciu moral.

2. În motivarea acțiunii reclamanta a invocat că prin sentința din 31 martie 2011 a Judecătoriei Basarabeasca, Svetlana Guțul a fost recunoscută vinovată și condamnată în baza art.XX alin. (X) din Codul penal, la 5 ani de închisoare, în baza art. 90 din Codul penal pedeapsa acesteia a fost suspendată condiționat pe un termen de probă de 2 ani.

3. Prin încheierea din 27 martie 2012 a Judecătoriei Râșcani, mun. Chișinău în privința condamnatei Svetlana Guțul a fost anulată condamnarea cu suspendarea condiționată a pedepsei cu trimiterea acesteia pentru executarea pedepsei de 5 ani închisoare în penitenciar pentru femei de tip semiînchis, cu calcularea termenului executării pedepsei din momentul arestării.

4. A menționat că potrivit procesului-verbal de reținere, condamnată a fost reținută de către Inspectoratul de Poliție Basarabeasca la 23 august 2007, iar, prin încheierea din 24 august 2007 a Judecătoriei Basarabeasca a fost aplicată în privința reclamantei măsura preventivă arestarea preventivă arestul la domiciliu pe un termen de 30 zile, cu calcularea termenului de la 23 august 2007 până la 22 septembrie 2007.

5. A mai menționat prin încheierea din 04 februarie 2008 a Judecătoriei Basarabeasca față de reclamantă a fost aplicată măsura preventivă arestul preventiv pe un termen de 30 zile, cu calcularea arestului din momentul reținerii.

6. Conform procesului-verbal de reținere aceasta a fost reținută la 20 iunie 2009, iar prin încheierea Judecătoriei Basarabeasca din 20 iulie 2009 în privința reclamantei a fost aplicată măsura preventivă arestarea la domiciliu pe un termen de 30 zile, cu calcularea termenului de la 20 iulie 2009 până la 19 august 2009 și prin încheierea Judecătoriei Basarabeasca din 19 august 2009 până la 17 noiembrie 2009.

7. A indicat că din data de 23 august 2007 până la 22 septembrie 2007 și de la 20 iunie 2009 până la 16 noiembrie 2009, reclamanta s-a aflat în arest și arest la domiciliu, pentru o perioadă de 180 zile (6 luni).

8. A menționat că a fost reținută și a început executarea pedepsei la data de 20 septembrie 2012 și a fost eliberată la 21 aprilie 2017. În această perioadă, reclamanta s-a aflat în detenție pentru o perioadă de 4 ani și 7 luni. Astfel, în total reclamanta s-a aflat în detenție în total timp de 5 ani și 1 lună (6 luni - privare de libertate până la executarea pedepsei și 4 ani și 7 luni executarea pedepsei), când de fapt pedeapsa aplicată acesteia era de 5 ani de detenție. Astfel, conform circumstanțelor de fapt, reclamanta a fost privată de libertate, ilegal, pe un termen de o lună (30 zile).

9. A considerat că a fost privată ilegal de libertate pe o perioadă de 30 zile, ceea ce la rândul său constituie o încălcare a dreptului la libertate garantat de Constituția Republicii Moldova la art. 25, precum și de art. 5 al Convenției pentru Apărarea Drepturilor Omului și Libertăților Fundamentale, care statuează că Orice persoană are dreptul la libertate și la siguranță.

10. Cu referire la aprecierea nemijlocită a prejudiciului cauzat, a susținut că potrivit art. 7, art. 8 alin. (3) al Legii nr. 1545 din 25 februarie 1998 privind modul de reparare a prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești, în coraport cu Hotărârea de Guvern nr. 1233 din 09 noiembrie 2016 cu privire la aprobarea cuantumului salariului mediu lunar pe economie, prognozat pentru anul 2017, a fost aprobat cuantumului salariului mediu lunar pe economie, prognozat pentru anul 2017, în mărime de 5300,00 de lei, respectiv, salariul ratat pentru o lună de detenție ilegală în care s-a aflat Djemelinschi (Guțul) Svetlana constituie suma de 5300,00 de lei.

11. În continuare cu referire la prevederile art. 6 și art. 10 din Legea nr. 1545 din 25 februarie 1998 privind modul de reparare a prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești, a susținut că reclamanta are dreptul și la repararea prejudiciului moral cauzat prin detenție ilegală, iar, mărimea prejudiciului ar constitui suma de 60 000,00 de lei (câte 2000,00 de lei pentru fiecare zi de detenție ilegală) pe care o consideră drept o recompensă justă și echitabilă pentru suferințele cauzate ei cât și membrilor familiei sale, pentru incomoditățile la care a fost forțată să le suporte, știind că persoana a executat pedeapsa stabilită de către instanța de judecată, dar în continuare este privată ilegal de libertate.

POZIȚIA PRIMEI INSTANȚE

12. Prin hotărârea din 27 octombrie 2021 a Judecătoriei Chișinău, sediul centru, acțiunea depusă de Djemelinschi (Guțul) Svetlana, a fost admisă parțial. S-a constatat încălcat dreptul reclamantei la libertate pentru o perioadă de 30 zile. S-a încasat din contul bugetului de stat al Republicii Moldova prin intermediul Ministerului Justiției al RM, în beneficiul Djemelinschi (Guțul) Svetlana prejudiciul material în mărime de 5300,00 de lei și prejudiciul moral

în mărime de 30 000,00 de lei. În rest, cerințele au fost respinse (f.d. 97, 101/110, vol.II).

EXERCITAREA CĂII DE ATAC ÎN ORDINE DE APEL

13. La 28 octombrie 2021, Ministerul Justiției al RM, a declarat apel nemotivat împotriva hotărârii din 27 octombrie 2021 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru (f.d. 99, vol.I), iar, la 29 decembrie 2021, prin intermediul Direcției de evidență și documentare procesuală a Curții de Apel Chișinău, a depus motivarea apelului, împotriva hotărârii primei instanțe, solicitând în cele din urmă admiterea apelului, casarea parțială a hotărârii primei instanțe în partea cerințelor admise de către instanța de fond, cu emiterea unei noi hotărâri privind respingerea integrală a acțiunii (f.d. 126/130, vol.I).

14. La 02 noiembrie 2021, prin intermediul poștei terestre (f.d. 114, vol.I), intervenient în prezenta cauză, Administrația Națională a Penitenciarelor din RM a depus apel nemotivat, împotriva hotărârii din 27 octombrie 2021 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru (f.d. 112/113, vol.I), iar, la 11 ianuarie 2022, prin intermediul Direcției de evidență și documentare procesuală a Curții de Apel Chișinău, a depus motivarea apelului, împotriva hotărârii primei instanțe, prin care a solicitat admiterea apelului, casarea parțială a hotărârii primei instanțe în partea cerințelor admise de către instanța de fond cu emiterea unei noi hotărâri privind respingerea integrală a acțiunii (f.d. 132/136, vol.I).

15. La 15 noiembrie 2021, Djemelinschi (Guțul) Svetlana a depus apel nemotivat, împotriva hotărârii din 27 octombrie 2021 a Judecătoriei Chișinău sediul Centru (f.d. 115, vol.I), iar, la 14 ianuarie 2022, prin intermediul Direcției de evidență și documentare procesuală a Curții de Apel Chișinău, a depus motivarea apelului, împotriva hotărârii primei instanțe, prin care a solicitat admiterea apelului, casarea parțială a hotărârii primei instanțe în partea cerințelor admise de către instanța de fond cu emiterea unei noi hotărâri privind admiterea integrală a acțiunii (f.d. 137/138/138A, vol.I).

POZIȚIA INSTANȚEI DE APEL

16. Prin decizia din 02 iunie 2022 a Curții de Apel Chișinău s-au admis apelurile declarate de către Ministerul Justiției al RM, Administrația Națională a Penitenciarelor și Svetlana Djemelinschi (Guțul). S-a casat hotărârea din 27 octombrie 2021 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru și s-a emis o nouă hotărâre sub formă de încheiere. S-a încetat procesul la cererea de chemare în judecată depusă de către Svetlana Djemelinschi (Guțul) împotriva Ministerului Justiției al RM, intervenient accesoriu Administrația Națională a Penitenciarelor din RM, cu privire la constatarea încălcării prevederilor art. 5 CEDO, repararea prejudiciului material și moral în temeiul art. 265 lit. a) din Codul de procedură civilă, pe motiv că acțiunile organului care este responsabil de punerea în executare a hotărârii judecătorești de condamnare privativă de libertate nu constituie obiectul unor litigii civile de drept comun sau de altă natură și nu pot fi contestate în instanța de judecată prin intentarea acțiunii în procedură civilă (f.d. 210; 211/226, vol.I).

17. La 01 octombrie 2022 Svetlana Djemelinschi (Guțul) a declarat recurs, solicitând admiterea recursului, casarea deciziei din 02 iunie 2022 a Curții de Apel Chișinău și a hotărârii din 27 octombrie 2021 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, în partea respingerii pretenției din acțiune, cu emiterea unei noi hotărâri de admitere integrală a acțiunii (f.d. 167/169, vol.I).

18. Prin decizia din 08 februarie 2023 a Curții Supreme de Justiție, s-a admis recursul declarat de Svetlana (Guțul) Djemelinschi. S-a casat decizia din 02 iunie 2022 a Curții de Apel Chișinău, cu trimiterea cauzei spre rejudecare la Curtea de Apel Chișinău, în alt complet de judecată (f.d.).

19. Rejudecând cauza Curtea de Apel Chișinău, prin decizia din 04 aprilie 2023, a respins cererile de apel declarate de către Djemelinschi (Guțul) Svetlana, de către Ministerul Justiției al RM și de către Administrația Națională a Penitenciarelor din RM și a menținut hotărârea din 27 octombrie 2021 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru.

20. Pentru a decide astfel, instanța de apel analizând criticile formulate în cererea de apel și materialul probator, a conchis că prima instanța a determinat corect raportul juridic dedus judecății, circumstanțele importante pentru soluționarea cauzei au fost stabilite și elucidate pe deplin, probelor prezentate a dat apreciere completă, obiectivă și sub toate aspectele, iar hotărârea este legală și întemeiată, adoptată cu respectarea drepturilor și intereselor legale a participanților la proces.

21. Subsecvent, instanța de apel a reținut că potrivit certificatului nr.3/1-G-2015/18 din 28 noiembrie 2018 eliberat de către Administrația Națională a Penitenciarelor din RM, Guțul Svetlana s-a aflat în Instituția Penitenciară nr.13 din or. Chișinău din 31 ianuarie 2017 până la 13 martie 2017 și din 31 martie 2017 până la 21 aprilie 2017 (f.d. 18, vol.I). Iar, potrivit certificatului nr. 3/1 G-3499 din 26 noiembrie 2020, Guțul Svetlana s-a deținut în penitenciarele Republicii Moldova în perioada 20 septembrie 2012 până la 21 aprilie 2017 (f.d. 45, vol.I).

22. La fel, instanța de apel a reținut că Guțul Svetlana s-a aflat și în arest la domiciliu pe o perioadă de 180 zile, și anume începând cu 23 august 2007 până la 22 septembrie 2007 și de la 20 iunie 2009 până la 16 noiembrie 2009, iar începând cu 20 septembrie 2012 și până la 21 aprilie 2017, aproximativ pe o perioadă de 4 ani și șapte luni s-a aflat în detenție executând pedeapsa stabilită, iar în total în detenție s-a aflat în detenție o perioadă de 5 ani și o lună de zile. Astfel, luând în considerația perioada aflării în detenție (5 ani și o lună de zile) și termenul aplicat sub formă de pedeapsă (5 ani), se atestă că reclamata s-a aflat în instituțiile penitenciare peste termenul stabilit cu o lună (30 zile).

23. În acest context, instanța de apel a notat că prin aflarea reclamatei-apelante Guțul Svetlana în detenție pentru 30 zile în afara termenului, în perioada 21 martie 2027-21 aprilie 2017 în Penitenciarul nr.7 - Rusca, a avut loc încălcarea dreptului său la liberate reieșind din prevederile art.9 §1 al Pactului internațional cu privire la drepturile civile și politice din 16 decembrie 1966, ratificat prin Hotărârea Parlamentului nr.217 din 28 iulie 1990, art.5§1

al Convenției Europene pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale, în coraport cu prevederile art. 524 din Codul de procedură penală, art. 53 alin. (2) din Constituția Republicii Moldova.

24. În speță, instanța de apel a analizând cerința reclamantei din acțiunea înaintată cu privire la încasarea prejudiciului material în mărime de 5300,00 de lei, în coraport cu prevederile art. 3 alin. (1) lit. a) art. 7 lit.a) și art. 8 alin. (3) ale Legii nr. 1545 din 25 februarie 1998, a conchis ca fiind întemeiată soluția instanței de fond privind încasarea din contul bugetului de stat al Republicii Moldova, prin intermediul Ministerului Justiției al RM în beneficiul Djemelinschi (Guțul) Svetlana prejudiciul material în mărime de 5300,00 de lei, având în vedere că salariu mediu lunar pe țară în anul 2017, constituia 5300,00 de lei, conform hotărârii de Guvern nr. 1233 din 09 noiembrie 2016 cu privire la aprobarea cuantumului salariului mediu lunar pe economie preconizat pentru anul 2017.

25. În continuare, instanța de apel a reținut că din conținutul cererii de apel apelanta Djemelinschi (Guțul) Svetlana își exprimă dezacordul cu hotărârea instanței de fond în partea respingerii încasării prejudiciului moral în mărime de 60 000,00 de lei.

26. Instanța de apel analizând prevederile art. 1422 alin. (1), (2) și (3) și art.1423 din Codul civil (în redacția în vigoare pînă la 01.03.2019) în coraport cu specificul acțiunii, instanța de apel a concluzionat că instanța de fond corect a aplicat prevederile legii materiale care guvernează raportul juridic litigios, creând condiții obiective participanților la proces, și respectiv, justificat a ajuns la concluzia temeiniciei parțiale a acțiunii, corect a determinat mărimea compensației pentru prejudiciul moral cauzat lui Djemelinschi (Guțul) Svetlana ca urmare a aflării ilegale în detenție timp de 30 zile.

27. În contextul dat, instanța de apel a conchis că suma de 30000,00 de lei dispusă spre încasare de instanța de fond este una întemeiată și reală suferințelor cauzate, care constituie o satisfacție echitabilă, însă, suma solicitată în mărime de 60 000,00 de lei fiind una exagerată, iar în acest sens a menționat faptul că unul din criteriile orientative generale de apreciere a prejudiciului moral este criteriul echității, care exprimă că indemnizația trebuie să prezinte o justă și integrală despăgubire.

28. Totodată, instanța de apel a menționat că la caz, nu pot fi reținute criticile formulate de apelanții Ministerul Justiției al RM și Administrația Națională a Penitenciarelor din RM, precum că prima instanță acordând cu titlu de compensație morală suma de 30000,00 de lei, nu și-a justificat soluția, or, prima instanță corect a constatat faptul că, în urma aflării ilegale în detenție pe o perioadă de 30 zile, reclamanta a suferit retrăiri psihice și stare de stres și respectiv un prejudiciu moral, cauzându-i-se un disconfort și un prejudiciu moral.

29. De asemenea, instanța de apel a considerat necesar de a accentua faptul că în cadrul judecării cauzei, instanța de judecată a creat participanților la proces, condiții obiective și echitabile, pentru exercitarea drepturilor și

obligațiunilor procedurale, fapt ce se încadrează în asigurarea părților dreptului la un proces echitabil, garantat și asigurat prin art.6 al Convenției Europene pentru apărarea a Drepturilor Omului.

EXERCITAREA CĂII DE ATAC ÎN ORDINE DE RECURS

30. La 06 iunie 2023, Djemelinschi (Guțu) Svetlana, a declarat recurs împotriva deciziei din 04 aprilie 2023 a Curții de Apel Chișinău, solicitând admiterea recursului, casarea parțială a deciziei instanței de apel și hotărârii primei instanțe în partea respingerii pretențiilor din acțiune, cu pronunțarea unei noi hotărâri prin care să fie admise integral pretențiile reclamantei/recurente (f.d. 3/7, vol.II).

31. În susținerea recursului s-au indicat motivele de drept și de fapt invocate pe parcursul examinării cauzei în instanțele de judecată ierarhic inferioare, suplimentar invocându-se că decizia instanței de apel este parțial ilegală și neîntemeiată, în partea în care s-a menținut hotărârea primei instanței prin care s-a respins solicitarea cu privire la acordarea unei compensații de 60 000,00 de lei pentru privarea ilegală de libertate timp de 30 zile (adică 2000,00 de lei pentru 1 zi de detenție ilegală), fiind dispusă doar încasarea sumei de 30000,00 de lei, cu titlu de prejudiciu moral. Or, instanțele trebuia să țină cont de satisfacția echitabilă acordată de către CtEDO în situații similare și să acorde despăgubiri comensurabile (similare) în acest sens pentru prejudiciul cauzat prin încălcarea art. 5 din Convenție, în coraport cu jurisprudența instanțelor naționale în cauze similare (dosar nr.2ra-854/21 și nr.2ra-334/21) potrivit cărora instanțe au dispus încasarea sumei de 2000 de lei pentru 1 zi de privare ilegală de libertate.

32. La 08 iunie 2023, Ministerul Justiției al RM, a declarat recurs împotriva deciziei din 04 aprilie 2023 a Curții de Apel Chișinău (f.d. 8/11, vol.II).

33. În susținerea recursului s-au indicat motivele de drept și de fapt invocate pe parcursul examinării cauzei în instanța de apel, suplimentar invocându-se că instanța de apel la adoptarea deciziei contestate a aplicat o lege care nu trebuia aplicată și anume că instanțele au interpretat în mod eronat prevederile art. 8 alin. (3) din Legea nr. 1545/1998, deoarece intimata Djemelinschi (Guțul) Svetlana, nu a fost angajată în câmpul muncii până la plasarea acesteia în detenție. Or, la materialele dosarului nu au fost anexate probe concludente care ar demonstra încadrarea ei în câmpul muncii și, respectiv, ar justifica pretențiile intimitei la compensarea prejudiciilor solicitate, inclusiv din perspectiva aprecierii acestora de către instanța de judecată, ceea ce, în temeiul art.432 alin. (2), lit.b) din Codul de procedură civilă, servește drept temei de declarare a recursului.

34. Cu referire la prejudiciul moral acordat, a susținut că mărimea compensației pentru repararea prejudiciului moral se stabilește de instanța de judecată, potrivit modului prevăzut de art. 2037 din Codul civil, în coraport cu art. 11 al Legii nr. 1545/1998. Respectiv, evaluarea prejudiciului moral nu presupune determinarea „prețurilor suferințelor fizice sau psihice”, ci aprecierea multilaterală a tuturor consecințelor negative ale prejudiciului și a

implicațiilor acestora pe toate planurile vieții sociale ale persoanei vătămate, iar quantumul stabilit cu titlu de prejudiciu moral în mărime de 30000,00 lei, a susținut că este neargumentat, or, quantumul prejudiciului moral cauzat trebuie să fie comparabil în raport cu sumele acordate de către instanțele naționale sau internaționale în circumstanțe similare, astfel încât să corespundă cerințelor de eficiență statuate de art. 13 CEDO.

35. Subsecvent, a menționat că conform practicii Curții Europene a Drepturilor Omului, în cauze similare împotriva Republicii Moldova (a se vedea *Cosovan vs Republica Moldova* - cererea nr.13472/18; cauza *I.E. vs Republica Moldova*- cererea nr.45422/13), cât și în cauze naționale, instanțele au acordat sume mai mic, spre exemplu, în cauza *Vladimir Karatun vs. Ministerul Justiției al RM* (dosar nr. 2ra-851/21), suma acordată în calitate de prejudiciu moral pentru încălcarea art. 5 CEDO prin detenția sa ilegală a constituit 15200 lei pentru 36 de zile de detenție, ceea ce reprezintă 420 lei per zi de detenție.

36. Prin urmare, a considerat că prejudiciu moral în mărime de 30000,00 de lei (1000 lei per zi de detenție ilegală), acordat intimetei Djemelinschi (Guțul) Svetlana, este exagerat, inclusiv sub aspect comparat al sumelor acordate de CtEDO în cazuri similare, cât și în cauze naționale motiv din care a solicitat admiterea recursului, casarea parțială a deciziei instanței de apel și hotărârii primei instanțe, cu pronunțarea unei noi hotărâri prin care să fie dispusă reducerea sumei încasate drept prejudiciu moral și respingerea cerințelor în partea încasării prejudiciului material (f.d. 8/11, Vol.II).

37. La 12 iunie 2023, prin intermediul poștei terestre (f.d.16, vol.II), Administrația Națională a Penitenciarelor din RM a declarat recurs împotriva deciziei din 04 aprilie 2023 a Curții de Apel Chișinău, solicitând admiterea recursului, casarea parțială a deciziei instanței de apel și hotărârii primei instanțe, cu pronunțarea unei noi hotărâri privind respingerea parțială a cererii de chemare în judecată depusă de Djemelinschi (Guțul) Svetlana, cu reducerea sumei încasate drept prejudiciu moral și respingerea cerințelor în partea încasării prejudiciului material (f.d.12/15, Vol.II).

38. În susținerea recursului s-au indicat motivele de drept și de fapt invocate pe parcursul examinării cauzei în instanța de apel, suplimentar invocându-se că decizia contestată este pasibilă de a fi casată deoarece din conținutul acesteia se conturează încălcarea normelor de drept material, nu a constatat și elucidat pe deplin circumstanțele importante pentru soluționarea pricinii, iar aceste încălcări au dus la soluționarea greșită a litigiului, ceea ce, în temeiul art.432 alin. (2), lit.b) și c) din Codul de procedură civilă, servește drept temei de declarare a recursului.

ASPECTE DE PROCEDURĂ ÎN ORDINE DE RECURS

39. La 13 octombrie 2023, Curtea Supremă de Justiție, prin intermediul oficiului poștal, a expediat în adresa intimaiților, copia recursurilor declarate de către Djemelinschi (Guțul) Svetlana, de către Ministerul Justiției al RM și de către Administrația Națională a Penitenciarelor din RM, împotriva deciziei din

04 aprilie 2023 a Curții de Apel Chișinău, cu explicarea dreptului de a depune referințe, fapt ce se confirmă prin scrisorile de însoțire anexate la materialele dosarului (f.d. 19/21, vol.II), și recepționate de intimații fapt confirmat prin avizele de recepție anexate la materialele cauzei (f.d. 22/24, vol.II).

40. Prin referința depusă la 01 decembrie 2023, intimata/recurentă Djemelinschi (Guțul) Svetlana a solicitat respingerea recursurilor declarate de către Ministerul Justiției al RM și de Administrația Națională a Penitenciarelor din RM, împotriva deciziei din 04 aprilie 2023 a Curții de Apel Chișinău, ca inadmisibile, pentru că obiecțiile invocate nu se încadrează în temeiurile de recurs stabilite de lege (f.d. 25/26, vol.II).

TERMENUL DE DECLARARE A RECURSULUI

41. Art. 434 alin.(1)–(2) din Codul de procedură civilă, reglementează că:

„(1) Recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel. (2) Termenul de 2 luni este termen de decădere și nu poate fi restabilit.”

42. Așadar, cu referire la termenul de depunere a recursurilor, instanța de recurs menționează că, Curtea de Apel Chișinău a pronunțat dispozitivul deciziei în ședință publică la 04 aprilie 2023 (f.d. 210, vol.I).

43. Decizia motivată din 04 aprilie 2023 a Curții de Apel Chișinău, a fost expediată în adresa participanților la proces, la 11 mai 2023, prin intermediul poștei electronice, cât și prin intermediu poștei terestre, fapt ce se confirmă prin scrisoarea de expediere a actului judecătoresc nr. 4828 și extrasul din poșta electronică, anexate la materialele cauzei (f.d. 227/228, vol.I).

44. Astfel, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție constată că recursul declarat de către Djemelinschi (Guțul) Svetlana, la 07 iunie 2023, de către Ministerul Justiției al RM, la 08 iunie 2023, precum și de către Administrația Națională a Penitenciarelor din RM, la 12 iunie 2023 (prin intermediul poștei terestre), se consideră depuse în termenul stabilit de art.434 din Codul de procedură civilă.

LEGISLAȚIA RELEVANTĂ

45. Prin Legea nr. 246 din 31 iulie 2023 pentru modificarea unor acte normative (modificarea cadrului normativ conex reformei Curții Supreme de Justiție) au fost operate modificări în Codul de procedură civilă, care au intrat în vigoare la 01 septembrie 2023. În conformitate cu prevederile art. XI alin. (3) din Legea nr. 246 din 31 iulie 2023, recursurile depuse la Curtea Supremă de Justiție până la data intrării în vigoare a prezentei legi vor fi examinate în baza temeiurilor în vigoare la data depunerii recursului. Din sensul normei de drept enunțate, urmează că legiuitorul a optat pentru principiul aplicării imediate a noilor reglementări procedurale, cu excepția temeiurilor în baza cărora se vor examina recursurile depuse la Curtea Supremă de Justiție până la data intrării în vigoare a prezentei legi.

46. Recursurile declarate de către Djemelinschi (Guțul) Svetlana, de către Ministerul Justiției al RM și de către Administrația Națională a Penitenciarelor

din RM, au fost depuse până la data intrării în vigoare a Legii nr. 246 din 31 iulie 2023 și vor fi examinate în baza temeiurilor în vigoare la data depunerii recursurilor.

47. Art. 429 alin. (1) din Codul de procedură civilă, în vigoare la data depunerii recursurilor prevede că:

„Pot fi atacate cu recurs deciziile pronunțate de curțile de apel în calitatea lor de instanțe de apel, cât și hotărârile pronunțate de curțile de apel.”

48. Art. 432 alin. (2) din Codul de procedură civilă, în vigoare la data depunerii recursurilor, reglementa că:

„Se consideră că normele de drept material au fost încălcate sau aplicate eronat în cazul în care instanța de judecată: a) nu a aplicat legea care trebuia să fie aplicată; b) a aplicat o lege care nu trebuia să fie aplicată; b¹) a aplicat o lege care a fost declarată neconstituțională; c) a interpretat în mod eronat legea; d) a aplicat în mod eronat analogia legii sau analogia dreptului.”

49. Art. 432 alin. (3) din Codul de procedură civilă, în vigoare la data depunerii recursurilor, reglementa că:

„Se consideră că normele de drept procedural au fost încălcate sau aplicate eronat în cazul în care: a) cauza a fost judecată de un judecător care nu avea dreptul să participe la judecarea ei; b) cauza a fost judecată în absența unui participant la proces căruia nu i s-a comunicat locul, data și ora ședinței de judecată; c) în judecarea cauzei au fost încălcate regulile privind limba de desfășurare a procesului; d) instanța a soluționat problema drepturilor unor persoane care nu au fost implicate în proces; e) în dosar lipsește procesul-verbal al ședinței de judecată; f) hotărârea a fost pronunțată cu încălcarea competenței jurisdicționale.”

50. Art. 432 alin. (4) din Codul de procedură civilă, în vigoare la data depunerii recursurilor, reglementa că:

„Săvârșirea altor încălcări decât cele indicate la alin. (3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul și în măsura în care acestea au dus sau ar fi putut duce la soluționarea greșită a cauzei sau în cazul în care instanța de recurs consideră că aprecierea probelor de către instanța judecătorească a fost arbitrară, sau în cazul în care erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.”

51. Art. 433 lit. a) din Codul de procedură civilă, prevede că:

„Cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care recursul nu se încadrează în temeiurile prevăzute la recursul nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4).”

52. Art. 440 din Codul de procedură civilă, reglementează că:

„(1) În cazul în care se constată existența unuia dintre temeiurile prevăzute la art. 433, completul din 3 judecători, printr-o încheiere irevocabilă adoptată în lipsa părților, declară recursul inadmisibil.

(2) Încheierea privind inadmisibilitatea recursului, care conține sumar faptele cauzei, motivele și temeiul inadmisibilității, se publică pe pagina web oficială a Curții Supreme de Justiție și se expediază părților.”

MOTIVAREA INSTANȚEI

53. Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție notează că procedura admisibilității constă în verificarea faptului dacă motivele invocate

în recurs se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4) din Codul de procedură civilă (în redacția în vigoare la data depunerii cererilor de recurs).

54. În temeiul prevederilor art. 433 lit. a) din Codul de procedură civilă, în vigoare la data depunerii recursului, cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care recursul nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4).

55. Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție relevă că, examinarea admisibilității recursului presupune verificarea conformității temeiurilor invocate în cererea de recurs cu temeiurile prevăzute în art. 432 din Codul de procedură civilă, în vigoare la data declarării recursului.

56. Din analiza recursului declarat de Djemelinschi (Guțul) Svetlana, rezultă că a invocat temei de admisibilitate prevederile art.432 alin.(4) din Codul de procedură civilă, în vigoare la data 07 iunie 2023, din analiza recursului declarat de către Ministerul Justiției al RM, rezultă că a invocat temei de admisibilitate prevederile art.432 alin.(2) lit.b și c) din Codul de procedură civilă, în vigoare la data 08 iunie 2023, iar din analiza recursului declarat de către Administrația Națională a Penitenciarelor din RM, rezultă că a invocat temei de admisibilitate prevederile art.432 alin. (2), lit.b) și c) din Codul de procedură civilă, în vigoare la data 12 iunie 2023.

57. Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție reținând că recurenții au făcut trimitere la temeiul de drept prevăzut de art.432 alin.(2) din Codul de procedură civilă, în vigoare la data depunerii recursului (*a se vedea pct.41*), nu a stabilit că instanța de apel, aplicând normele respective, ar fi extins norma juridică dincolo de ipotezele la care se aplică sau invers.

58. Subsecvent, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție, verificând din oficiu, existența altor circumstanțelor expuse în art.432 alin.(3) din Codul de procedură civilă, în vigoare la data depunerii recursurilor (*a se vedea pct.42*), nu le-a stabilit.

59. De asemenea, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție, reține că recurenta Djemelinschi (Guțul) Svetlana a făcut trimitere la temeiul de drept prevăzut de art. 432 alin. (4) din Codul de procedură civilă.

60. Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție, verificând existența circumstanțelor expuse în art. 432 alin. (4) din Codul de procedură civilă (*a se vedea pct.51*), nu a depistat.

61. În acest context, Completul de judecată reține că, recursul exercitat conform Secțiunii a II-a are caracter devolutiv numai asupra problemelor de drept material și procedural, verificându-se doar legalitatea deciziei, dar nu și temeinicia ei în fapt.

62. Totodată, potrivit jurisprudenței Curții Europene pentru Drepturile Omului, recursul trebuie să fie efectiv, adică să fie capabil să ofere îndreptarea situației prezentate în cerere, să posede puterea de a îndrepta în mod direct starea de lucruri.

63. În speță, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție menționează că recursurile în cauză conțin obiecții de fapt și de drept, care deja au fost studiate și verificate de către instanța de apel, primind o apreciere corespunzătoare.

64. În consecință, nu există aparența unei încălcări a dreptului recurenților la soluționarea tuturor argumentelor cu privire la judecarea cauzei în apel, în modul în care este garantat de art. 6 § 1 al Convenției.

65. În acest sens, CtEDO în jurisprudența sa constantă statuează că dreptul de acces la instanțe nu este absolut. Există limitări implicit admise [cauza Golder împotriva Regatului Unit, pct. 38; Stanev împotriva Bulgariei (MC), pct. 230]. Acesta este în special cazul condițiilor de admisibilitate a unui recurs, întrucât prin însăși natura sa necesită o reglementare din partea statului, care se bucură în această privință de o anumită marjă de apreciere (cauza Luordo împotriva Italiei, pct. 85). Condițiile de admisibilitate ale unui recurs pot fi mai stricte decât pentru un apel (cauza Levages Prestations Services împotriva Franței, pct. 45).

66. Curtea a mai reiterat că modul de aplicare a articolului 6 procedurilor în fața instanțelor ierarhic superioare depinde de caracteristicile speciale ale procedurilor respective, urmând de ținut cont de totalitatea procedurilor în sistemul de drept național și de rolul instanțelor ierarhic superioare în acest sistem (cauza Botten v. Norway, hotărâre din 19 februarie 1996, Reports 1996-1, p.141, § 39). La fel, conform jurisprudenței CtEDO, procedurile cu privire la admisibilitatea căii de atac și procedurile care implică doar chestiuni de drept, și nu chestiuni de fapt, pot fi conforme cu cerințele articolului 6 § 1 (a se vedea Helmers c. Suediei 09 octombrie 1991, § 31, Seria A, nr. 212-A).

67. Cu referire la cauza civilă nr.2ra-851/21 invocată de către recurenții în cererile de recurs, cu titlu de practică unitară, Completul de judecată menționează că o singură decizie nu poate fi apreciată ca fiind o practică uniformă, or, practica Curții Supreme de Justiție a evoluat, iar soluțiile pe marginea unei astfel de categorii de litigii oferă o apreciere distinctă (a se vedea de exemplu cauzele civile nr. 2ra-899/22 din 27 iulie 2022 și nr. 2ra-381/24 din 28 ianuarie 2026).

68. Prin urmare, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție reține că hotărârile invocate de recurenții, nu pot fi considerate relevante acestei categorii de cauze și nu corespunde liniei jurisprudențiale actuale a Curții Supreme de Justiție.

69. În acest context, instanța de recurs reține că prejudiciul stabilit de instanțele ierarhic inferioare, în cuantum de 1000 lei/zi, este legal și temeinic determinat, întrucât menținerea persoanei în stare de detenție pentru o perioadă ce depășește cu peste 30 de zile durata pedepsei rezultată din cumularea sancțiunilor privative de libertate a fost determinată de o eroare de calcul, lipsită de intenție. Totodată, constată că recurenta nu a dovedit un rol activ în sensul solicitării punerii în libertate în contextul detenției nelegale, inclusiv sub

aspectul formulării demersurilor necesare în vederea eliberării și respectiv, existenței unor refuzuri ale instituției de a da curs acestora.

70. În continuare, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție menționează că argumentele invocate de către Djemelinschi (Guțul) Svetlana, de către Ministerul Justiției al RM și de către Administrația Națională a Penitenciarelor din RM, nu pot constitui temei de admisibilitate a recursurilor, deoarece nu denotă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normei de drept material sau a normei de drept procesual, și, respectiv, nu constituie temei de casare a deciziei recurate.

71. În astfel de circumstanțe, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia că recursurile declarate de către Djemelinschi (Guțul) Svetlana, de către Ministerul Justiției al RM și de către Administrația Națională a Penitenciarelor din RM, nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 din Codul de procedură civilă, în vigoare la data depunerii recursului și drept urmare, sunt inadmisibile.

72. Conform celor expuse, în temeiul art. 431 alin. (1), (2), art. 433 lit. a) din Codul de procedură civilă (în vigoare la data depunerii recursurilor), art.440 alin. (1), (2) din Codul de procedură civilă,

COMPLETUL, CU UNANIMITATE DE VOTURI

Consideră inadmisibile recursurile declarate de către Djemelinschi (Guțul) Svetlana, de către Ministerul Justiției al Republicii Moldova și de către Administrația Națională a Penitenciarelor din Republica Moldova, împotriva deciziei din 04 aprilie 2023 a Curții de Apel Chișinău.

Încheierea este irevocabilă.

Președinte

Stela Procopciuc

Judecători

Oxana Parfeni

Ion Munteanu